

Een dergelijke wettelijke regeling, die de distributie van bepaalde goederen aan een bepaalde beroepsgroep overlaat, kan immers, doordat zij de verkoop in banen leidt, de verhandelingsmogelijkheden van ingevoerde produkten ongunstig beïnvloeden, en in die omstandigheden een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking in de zin van genoemde bepaling vormen.

2. Artikel 36 EEG-Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat een nationale wettelijke regeling die de verkoop van contactlenzen

en aanverwante produkten verbiedt in commerciële inrichtingen die niet worden bestuurd of beheerd door personen die aan de voorwaarden voor de uitoefening van het beroep van opticien voldoen, gerechtvaardigd is om redenen verband houdend met bescherming van de volksgezondheid. Door de verkoop van bedoelde produkten voor te behouden aan gekwalificeerde personen die in het bezit zijn van een beroepsdiploma, dient een dergelijke wettelijke regeling immers de bescherming van de volksgezondheid. Zij is geschikt om deze te waarborgen en zij gaat niet verder dan wat nodig is om dat doel te bereiken.

RAPPORT TER TERECHTZITTING in zaak C-271/92 *

I — De toepasselijke bepalingen

1. Artikel 505 van de Franse Code de la santé publique (hierna: „Code”) bepaalt, dat uitoefening van het beroep van opticien-detailhandelaar enkel is toegestaan aan degenen die in het bezit zijn van het getuigschrift van opticien, van het diploma van de beroepsopleiding tot opticien, van het diploma van de school voor optische beroepen of van elk ander bij beschikking van de minister van Onderwijs, de minister van Handel, de minister van Volksgezondheid en Bevolking en de minister van Economische zaken en Financiën aangewezen getuigschrift.

2. Artikel 508 van de Code bepaalt, dat enkel degene die voldoet aan de voorwaarden voor de uitoefening van het beroep van opticien, de leiding mag hebben van winkels of filialen voor de verkoop van optische hulpmiddelen of van afdelingen optiek van winkels; colportage van corrigerende glazen voor bij- of verziendheid is verboden; het is verboden zonder doktersvoorschrift corrigerende glazen te verkopen aan personen die de leeftijd van zestien jaar nog niet hebben bereikt.

3. Overtreding van deze bepalingen is strafbaar gesteld bij artikel 509 van de Code.

* Procestaal: Frans.

4. Artikel 512, lid 1, van de Code behoudt aan de apothekers de verkoop en gros of en detail en iedere levering aan het publiek voor van produkten bestemd voor het onderhoud van contactlenzen. Artikel 521 van de Code bepaalt echter, dat in afwijking van het monopolie van de apothekers deze produkten ook aan het publiek kunnen worden verkocht door opticiens.

II — De feiten en het procesverloop

1. De vennootschap Laboratoire de prothèses oculaires (hierna: „LPO”) brengt, via haar agentschappen of via ondernemers met wie een franchise-overeenkomst is gesloten, contactlenzen, intra-oculaire implantaten en aanverwante produkten op doktersvoorschrift op de markt, zonder tussenkomst van opticiens en in verzegelde verpakking, ten behoeve van personen die deze nodig hebben en die deze vervolgens moeten laten aanpassen door een oogarts.

2. Van mening dat zij slachtoffer is van manipulaties van verscheidene beroepsorganisaties van opticiens, die met een beroep op de artikelen 505 en 508 van de Code de la santé publique in rechte hebben gevorderd dat haar de verkoop van deze produkten wordt verboden, heeft LPO het Syndicat des opticiens français

indépendants (SOFI), de Groupement d'opticiens-lunetiers détaillants (GOLD), de Union nationale des chambres syndicales d'opticiens-lunetiers détaillants (UNSOFF) en het Syndicat national des opticiens d'optique de contact (SNADOC) gedagvaard, teneinde te horen verklaren voor recht, dat de artikelen 505 en 508 van de Code geen distributiemonopolie voor contactlenzen scheppen en dat de door die beroepsorganisaties tegen

haar ingestelde rechtsvorderingen discriminerende en concurrentiebeperkende praktijken vormen.

3. De Cour d'appel de Paris heeft bij arrest van 15 april 1991 de eis van LPO afgewezen en de eis in reconventie van de gedaagde beroepsorganisaties toegewezen en LPO op straffe van een dwangsom verboden nog verder contactlenzen aan particulieren te koop aan te bieden in verkooppunten die onder haar toezicht staan en waarvan de beheerders niet in het bezit zijn van het diploma van opticien.

4. Tegen dit arrest heeft LPO cassatie aangevraagd. Zij heeft gesteld, dat iedere nationale regeling die de intracommunautaire handel kan belemmeren, moet worden beschouwd als een met artikel 30 van het Verdrag onverenigbare maatregel, ook wanneer die regeling van toepassing is op de verkoop van zowel binnenlandse als ingevoerde produkten. LPO heeft voorts gesteld, dat bij gebreke van een gemeenschappelijke regeling inzake het op de markt brengen van een produkt, ongeacht hoe dit produkt naar nationaal recht wordt gekwalificeerd, het aan de nationale rechter staat om na te gaan of het aan de houders van een bepaald diploma toegekende monopolie om dit produkt op de markt te brengen, noodzakelijk is voor de bescherming van de volksgezondheid of van de consument, en of deze beide doelstellingen niet kunnen worden bereikt door maatregelen die de intracommunautaire handel minder beperken.

5. Bij arrest van 2 juni 1992 heeft de Cour de Cassation de behandeling van de zaak geschorst totdat het Hof zich bij wege van prejudiciële beslissing heeft uitgesproken over de volgende prejudiciële vragen:

„1) Moet artikel 30 EEG-Verdrag aldus worden uitgelegd, dat het van toepassing is op de verkoop van contactlenzen en aanverwante produkten onder voorwaarden als die welke zijn neergelegd in de artikelen L-505 en L-508 van de Code de la santé publique, krachtens welke enkel de houders van het diploma van opticiens optische hulpmiddelen en corrigerende glazen mogen verkopen?

2) Kan een dergelijke wettelijke regeling gerechtvaardigd zijn door dwingende vereisten verband houdend met de bescherming van de gezondheid en het leven van personen als bedoeld in artikel 36 EEG-Verdrag?”

6. De verwijzingsbeschikking, gedateerd 2 juni 1992, is ingeschreven ter griffie van het Hof op 16 juni 1992.

7. Overeenkomstig artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de vennootschap LPO, vertegenwoordigd door de SCP Defrenois et Levis, advocaten bij de Conseil d'État en bij de Cour de cassation; het Syndicat des opticiens français indépendants (SOFI) en de Groupement d'opticiens-lunetiers détaillants (GOLD), vertegenwoordigd door de SCP Lyon-Caen, Fabiani, Thiriez, advocaten bij de Conseil d'État en bij de Cour de cassation, en A. Brueder (SCP Lafarge), advocaat bij de Cour d'appel de Paris; de Union nationale des syndicats d'opticiens de France (UNSO) en het Syndicat national des adapteurs d'optique de contact (SNADOC), vertegenwoordigd door de SCP Lemaître-Monod, advocaten bij de Conseil d'État en de Cour de cassation; de Franse regering, vertegenwoordigd door P. Pouzoulet en

H. Duchêne, van het Ministerie van Buitenlandse zaken, als gemachtigden; de Griekse regering, vertegenwoordigd door F. P. Georgakopoulos, adjunct-juridisch adviseur bij de Raad van State, als gemachtigde, en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door R. Pellicer, lid van haar juridische dienst, en V. Melgar, nationaal ambtenaar ter beschikking gesteld van de juridische dienst van de Commissie onder het stelsel van gedetacheerde nationale experts, als gemachtigden.

8. Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en, gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak naar de Zesde kamer te verwijzen.

III — Bij het Hof ingediende opmerkingen

1. *Verzoekster in het hoofdgeding*, LPO, betoogt, dat bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht, dat geen harmonisatie omvat van regelingen met betrekking tot de verhandeling van medische hulpmiddelen, de overeenstemming van deze regelingen met het gemeenschapsrecht aan de artikelen 30 en 36 van het Verdrag moet worden getoetst.

Contactlenzen worden niet geacht bij de aanpassing te worden gecorrigeerd, aangezien zij in serie worden gefabriceerd dan wel door de laboratoria op maat worden gemaakt op aanwijzing van degene die ze voorschrijft. Anders dan corrigerende glazen worden contactlenzen niet bewerkt door de opticiens, maar van de laboratoria betrokken en verkocht in steriele verpakking, te openen door de gebruiker zelf of door de oogarts wanneer deze ze aanbrengt.

LPO betoogt, dat het monopolie dat door de artikelen 505 en 508 van de Code wordt toegekend aan opticiens voor de verkoop van gebruiksklare contactlenzen, het in omloop brengen van geïmporteerde produkten moeilijker en bezwarender maakt en een belemmering voor het vrije verkeer vormt. Van de aan Franse gebruikers verkochte contactlenzen worden er immers zeer veel geïmporteerd uit de Lid-Staten van de Gemeenschap. Studies met betrekking tot de marktaandeelen in Frankrijk van de diverse laboratoria tonen aan, dat meer dan 40 % van de in Frankrijk verkochte contactlenzen worden gefabriceerd door drie grote laboratoria uit de naburige Lid-Staten. Het monopolie waarop de Franse opticiens aanspraak maken voor de verkoop van contactlenzen en onderhoudsartikelen, vormt dus een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking van de invoer in de zin van artikel 30 van het Verdrag.

Ingaande op de vraag of dit monopolie wordt gerechtvaardigd door dwingende vereisten, voert LPO aan, dat volgens de rechtspraak van het Hof, bij afwezigheid van een gemeenschapsregeling van de fabricage en verhandeling van een produkt, de Lid-Staten regelingen behoren te treffen ten aanzien van de produktie, de distributie en het gebruik ervan, met dien verstande dat die regelingen de intra-communautaire handel niet mogen belemmeren.

Volgens LPO kan een nationale regeling niet derogeren aan de beginselen van artikel 30 van het Verdrag, tenzij zij gerechtvaardigd kan worden door dwingende vereisten, speciaal met betrekking tot de bescherming van de volksgezondheid, de eerlijkheid van handelstransacties en de bescherming van de

consumenten. Dan moet een dergelijke regeling echter wel in verhouding staan tot het beoogde doel. Zo moet een regeling gebaseerd op een voorschrift van volksgezondheid, beperkt blijven tot maatregelen die nodig zijn voor de bescherming daarvan.

Wat dit betreft, is het, volgens LPO, onmogelijk aan te nemen, dat het monopolie waarop de Franse opticiens aanspraak maken, noodzakelijk is ter bescherming van de volksgezondheid. Dit monopolie met betrekking tot contactlenzen is een zaak van pure commercie en geen kwestie van technische of medische dienstverrichting. Bovendien is deze beperking van de handel in contactlenzen en hun onderhoudsprodukten nutteloos. In tegenstelling tot brillleglazen, waarbij de opticien nog een taak te verrichten heeft ten aanzien van de keuze van het montuur, de grootte van de glazen en het monteren, worden de contactlenzen gefabriceerd door laboratoria, in serie of op maat, volgens voorschrift van de oogarts en hebben zij geen correctie nodig bij het aanbrengen. Deze prothesen worden voorts door de fabrikanten geleverd in steriele verpakking en hebben geen tussenkomst van de verkoper nodig om ze klaar te maken voor gebruik. De controle op de overeenstemming van de verkochte lenzen met het recept berust bij de oogarts tijdens het aanpassingsconsult.

LPO concludeert hieruit, dat de beperking van de intra-communautaire handel, die voortvloeit uit het verkoopmonopolie voor contactlenzen en onderhoudsprodukten ten behoeve van de Franse opticiens, onnuttig lijkt en onevenredig met het doel, dat wil zeggen de bescherming van de volksgezondheid, die reeds verzekerd wordt door de oogartsen, die de contactlenzen voorschrijven en aanpassen.

Ten slotte is volgens LPO niet bewezen dat het feit dat de verkoop van contactlenzen en onderhoudsprodukten voorbehouden is aan de opticiens, leidt tot een vermindering van het aantal en de ernst van ziekteverschijnselen verband houdende met het gebruik van deze prothesen. Voor zover de oogartsen belast zijn met het voorschrijven en aanpassen van contactlenzen, is het bezit van het diploma van opticiens voor de verkoop van contactlenzen, een vereiste zonder nut voor de bescherming van de volksgezondheid en zonder verband met dit doel.

LPO geeft mitsdien in overweging, op de eerste vraag te beantwoorden, dat

- de distributie van contactlenzen niet onderworpen is aan voorwaarden als die welke worden gesteld door de artikelen 505 en 508 van de Code, die enkel aan houders van het diploma van opticiens de verkoop voorbehouden van optische hulpmiddelen en corrigerende glazen, en dat elke andere uitlegging een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking in de zin van artikel 30 van het Verdrag zou vormen,

en op de tweede vraag, dat

- een uitlegging van de artikelen 505 en 508 van de Code, op grond waarvan de verkoop van contactlenzen en onderhoudsprodukten zou zijn voorbehouden aan houders van het diploma van opticiens, niet wordt gerechtvaardigd door dwingende vereisten verband houdende met de bescherming van de consument, of met de bescherming van de gezondheid

en het leven van personen als bedoeld in artikel 36 van het Verdrag, en dat de Franse Staat en de opticiens geen bewijs hebben geleverd voor de stelling, dat de verkoop van deze produkten buiten opticiens om een wezenlijk gevaar vormt voor de volksgezondheid,

en subsidiair, dat het Hof

- een onderzoek zal gelasten om vast te stellen, of ziekteverschijnselen verband houdende met het dragen van contactlenzen talrijker en ernstiger voorkomen in de Lid-Staten van de Gemeenschap waar de verhandeling van deze prothesen en hun onderhoudsprodukten vrij is, dan in de Lid-Staten die een beperkende wetgeving kennen met betrekking tot de distributie van die hulpmiddelen.

2. Ten aanzien van de eerste vraag, zijn de verweerders in het hoofdgeding SOFI en GOLD van mening, dat de communautaire regelingen in dit geval niet van toepassing zijn. Volgens de rechtspraak van het Hof heeft het ontbreken van ieder element in een interne situatie, dat buiten het zuiver nationale kader treedt, tot gevolg dat het gemeenschapsrecht niet van toepassing is. Het gaat er te dezen om, dat LPO een kleine onderneming is die geen contactlenzen produceert noch deze importeert.

Verweerders stellen voorts, dat de nationale wetgeving het intracommunautaire handelsverkeer niet belemmert. De verkoop van contactlenzen en corrigerende glazen is slechts voorbehouden aan gediplomeerde vaklieden, dat wil zeggen aan houders van het beroepsdiploma van opticiens, van het diploma van gediplomeerde van de nationale vakopleidingsscholen, afdeling optiek, en van

het vakopleidingscertificaat van de school voor optische beroepen.

Lid-Staten gerechtigd de vereiste kennis en kwalificaties te bepalen die voor het uitoefenen van dit beroep noodzakelijk zijn.

In dit verband staat artikel 508 van de Code aan iedere commerciële onderneming toe contactlenzen, corrigerende glazen en aanverwante produkten te verkopen onder de enkele voorwaarde dat de onderneming dan wel de optische afdeling geleid wordt door een persoon die het diploma van opticien bezit. Deze wetgeving maakt geen enkel (discriminerend) onderscheid tussen binnenlandse en geïmporteerde produkten. Zij heeft tot doel noch tot gevolg, dat de handelsstromen worden beperkt door een bijzondere bevoordeling van de nationale produktie of de binnenlandse markt ten nadele van de produktie of de handel van andere Lid-Staten.

Subsidiair betogen SOFI en GOLD, dat de regelingen van de Code nodig zijn om te voldoen aan de dwingende vereisten van de bescherming van de gezondheid van personen en consumenten. De onderhavige nationale regelingen kunnen afwijken van artikel 30 van het Verdrag, omdat de mate van bescherming niet buitensporig of onredelijk is en omdat de maatregelen zelf noodzakelijk en evenredig zijn.

Het voorbehouden van de verkoop van contactlenzen en onderhoudsmiddelen aan de houders van het diploma van opticien is noodzakelijk om het doel van bescherming van de volksgezondheid en van de consument te bereiken. Bovendien zijn, bij gebreke van harmonisatie van de voorwaarden voor de toegang tot het onderhavige beroep, de

SOFI en GOLD wijzen er in dit verband op, dat contactlenzen direct op het oog zitten en allergieën, afstotingsverschijnselen, verzweringen van de cornea, conjunctivitis, glaucomen en een ernstig gezichtsverlies kunnen veroorzaken.

Bepalend voor de aard van het paramedische beroep van opticien is dat deze diverse taken moet verrichten, zoals verificatie van de technische juistheid van het voorschrift, en het ontdekken van eventuele fouten in het voorschrift, waartoe een niet-gekwalificeerd persoon, die niet over de juiste kennis beschikt, niet in staat is. Verder moet bij de contactoptiek met een aantal andere parameters rekening worden gehouden, om precies vast te stellen hoe het materiaal, de hydrofilie, de dikte en de diameter moeten worden bepaald, en hoe de lichtkromming van de binnenkant en eventueel de kleur moeten worden vastgesteld.

De gedaagden leggen er op dit punt de nadruk op, dat de opticien die over de lucht-optische gegevens beschikt en die de techniek van de subjectieve refractie beheerst, in staat is om na lezing van het voorschrift van de oogarts vast te stellen, of de voorgeschreven parameters geschikt zijn voor de cliënt. Dit valt hem te gemakkelijker omdat hij het comfort van de drager beoordeelt, alsmede het resultaat van het aanbrengen van de contactlenzen ten opzichte van het gezichtsveld. Bovendien gaat de verkoop van de contact-

lenzen gepaard met een uitvoerige voorlichting van de patiënt ten aanzien van hun behandeling en onderhoud. Deze voorlichting is essentieel zowel voor het verkrijgen en het behoud van de visuele correctie als voor het voorkomen en genezen van divers malheur dat zich bij het gebruik van contactlenzen kan voordoen.

Wat de onderhoudsmiddelen betreft, die zowel dienen voor het onderhoud en de ontsmetting van de contactlenzen als om infectierisico's te voorkomen, zetten SOFI en GOLD uiteen, dat de ingewikkeldheid en verscheidenheid daarvan rechtvaardigen dat zij niet worden verkocht dan onder verantwoordelijkheid van een persoon bevoegd tot begeleiding van de patiënt, met name wat betreft hun geschiktheid voor het gebruikte type contactlens, hun onderlinge compatibiliteit en ten aanzien van eventuele allergierisico's.

Overigens is volgens verweerders de Franse regeling die de verkoop van contactlenzen voorbehoudt aan de houders van het diploma van opticien, evenredig aan het beoogde doel. Wat het criterium van evenredigheid betreft, dat wil zeggen het ontbreken van een minder beperkend alternatief, kan het vereiste van beroepsopleiding niet vervangen worden door een andere maatregel die even effectief en minder nadelig is voor het vrije verkeer van goederen.

Ten aanzien van de *tweede vraag* kan volgens verweerders de Franse wetgeving worden gerechtvaardigd door redenen van bescherming van de gezondheid en het leven van personen en van bescherming van de consumenten, zoals deze zijn neergelegd in artikel 36 van het Verdrag.

Concluderend geven SOFI en GOLD het Hof in overweging, de prejudiciële vragen te beantwoorden als volgt:

Primair

De afwezigheid van ieder element dat in een bepaald geval buiten het zuiver nationale kader treedt, heeft ter zake van het vrije verkeer van goederen tot gevolg, dat de regels van het gemeenschapsrecht niet op die situatie van toepassing zijn.

Subsidiair

De verdragsregels betreffende het vrije verkeer van goederen kunnen niet van toepassing zijn op handelingen die in al hun relevante aspecten binnen een enkele Lid-Staat plaatsvinden, en de vraag of dit het geval is, hangt af van de feiten die de nationale rechter moet vaststellen.

Artikel 30 van het Verdrag is niet van toepassing op de verkoop van contactlenzen en aanverwante artikelen, onderworpen als deze is aan soortgelijke voorwaarden als die voorgeschreven door de artikelen 505 en 508 van de Code de la santé publique, die de verkoop van optische en corrigerende glazen voorbehoudt aan de houders van het diploma van opticien.

De regels van de Code de la santé publique, die aan de houders van het diploma van opticien de verkoop van contactlenzen voorbehouden, zijn noodzakelijk voor de bescherming van de volksgezondheid en van de consument zoals bepaald in artikel 36 van het Verdrag.

3. *Verweerders in het hoofdgeding UNSOF en SNADOC* betogen, dat bij gebreke van een communautaire regeling voor de verhandeling van een produkt, het aan de Lid-Staten is om alles wat de distributie daarvan betreft, te regelen mits die regelingen de intracommunautaire handel niet belemmeren.

Zij houden eveneens staande, dat een regeling die verlangt, dat om een produkt te kunnen verkopen, de ondernemer zekere kwalificaties bezit, in beginsel geen invloed op de verspreiding van dat produkt kan hebben, tenzij de gestelde voorwaarden zo moeilijk te vervullen zijn, dat slechts weinig verkooppunten dit produkt kunnen voeren.

Ten aanzien van de verkoop van contactlenzen brengen UNSOF en SNADOC naar voren, dat de opening van een optiekwinkel aan geen enkele voorwaarde is gebonden behoudens dat een gediplomeerd opticien de zaak moet drijven. Overigens bestaat er geen enkele beperking van de reclame voor contactlenzen, of die nu gemaakt wordt door de fabrikanten, de distributeurs dan wel de optiekwinkels. Men zou dus kunnen zeggen, dat de enkele noodzaak om verkooppunten voor contactlenzen te doen leiden door een gediplomeerde, tot gevolg heeft dat de betrokken ondernemers genoodzaakt zijn om verschillende verhandelingsystemen in de verschillende Lid-Staten toe te passen. Het verkoopmonopolie voor contactlenzen toegekend aan de opticiens, leent zich dus blijkbaar niet voor beïnvloeding van de handelsstromen.

Overigens zijn verweerders van mening, dat, aangezien contactlenzen geen geneesmiddelen zijn in de zin van de nationale en de communautaire definitie, doch middelen om het gezichtsvermogen te corrigeren, een nationale regeling om redenen van volksgezondheid gerechtvaardigd is.

Met betrekking tot deze doelstelling zetten UNSOF en SNADOC uiteen, dat de opticien een paramedische functie heeft. Zijn rol is het verifiëren van het recept en het controleren van de aflevering van de contactlenzen, teneinde zich ervan te verzekeren, dat de lenzen aangepast zijn aan het gezichtsveld en de fysiologie van de cliënt en dat het produkt dat hem door de fabrikant wordt geleverd, goed overeenkomt met de opgegeven parameters. In Frankrijk bestaat geen regeling met betrekking tot de produktie van contactlenzen. Iedereen kan zich fabrikant van deze prothesen noemen zonder dat enige controle op hun kwaliteit of doeltreffendheid wordt uitgeoefend en zonder dat enige vergunning tot het op de markt brengen wordt gegeven. Dientengevolge kan alleen een deskundige beroepskracht deze verificatie van de kwaliteit van het produkt verrichten. Bovendien beschikt alleen de opticien over de deskundigheid vereist voor het lezen van de parameters aangegeven in het voorschrift van de oogarts, en voor de aflevering van de contactlenzen die overeenkomen met de recepten.

Zelfs indien de regeling die de verkoop van contactlenzen en bijbehorende produkten aan de opticien voorbehoudt, onder de werking van artikel 30 van het Verdrag zou vallen, zou zij gerechtvaardigd zijn om redenen van volksgezondheid en bescherming van de

belangen van de consumenten als bedoeld in artikel 36 van het Verdrag.

4. De Franse regering herinnert er in de eerste plaats aan, dat er geen enkele harmonisatie bestaat van de regelingen inzake de handel in optische artikelen binnen de Gemeenschap. De vaststelling van deze regels behoort derhalve tot de bevoegdheid van de Lid-Staten, met inachtneming van de bepalingen van het Verdrag.

De Franse regering stelt verder, dat voor zover zij door het kanaliseren van de verkopen, een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking van het handelsverkeer zou zijn, een wettelijke regeling die aan de houders van het diploma van opticien de verkoop van optische en corrigerende glazen voorbehoudt, onder artikel 30 van het Verdrag valt. Niettemin is niet bewezen dat een zodanige wettelijke regeling de verhandeling van nationale produkten bevoordeelt. De typen contactlenzen die in Frankrijk verhandeld worden, zijn immers van zeer verschillende herkomst, omdat zij gefabriceerd worden door Franse ondernemingen of door dochtermaatschappijen van grote chemische of farmaceutische concerns dan wel worden geïmporteerd.

Ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel 36 van het Verdrag stelt de Franse regering, dat de nationale wetgeving de bescherming van de volksgezondheid ten doel heeft. Het is immers in het belang van de gebruikers dat de distributie van contactlenzen wordt voorbehouden aan een categorie handelaren die een specifieke deskundigheid bezitten. Om deze reden kunnen handelsondernemingen waarvan de voornaamste activiteit de optiek is, slechts geleid worden door een persoon die voldoet aan de voorwaarden voor het uitoefenen van het beroep van

opticien. Dit vereiste, dat geen ernstig beletsel vormt voor de importen, aangezien het slechts hun wijze van verspreiding regelt, maar niets aan hun invoer in de weg legt, respecteert de beginselen van de rechtspraak van het Hof, met name het evenredigheidsbeginsel.

Volgens de Franse regering beoogt de onderhavige wetgeving, door deskundigheidsgaranties te eisen en een verantwoordelijkheid op de detaillist te leggen, de consument te beschermen, opdat de contactlenzen die hij ontvangt, de vereiste kwaliteit hebben om het therapeutische effect teweeg te brengen dat ervan verwacht wordt. De artikelen 505 en 508 van de Code respecteren de genoemde beginselen in dier voege, dat zij de consument beschermen zonder voor de handel een beletsel te scheppen dat onevenredig is met de verzekerde bescherming.

De Franse regering geeft derhalve het Hof in overweging te antwoorden, dat bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht het vaststellen van regels met betrekking tot de distributie van contactlenzen en bijbehorende produkten tot de bevoegdheid van de Lid-Staten blijft behoren, mits de bepalingen van het Verdrag, met name die bepalingen welke het vrij verkeer van goederen betreffen, worden geëerbiedigd. Een aan de opticiens toegekend monopolie voor de distributie van contactlenzen en bijbehorende produkten kan een belemmering van de import opleveren. Wanneer een Lid-Staat verkiest de distributie daarvan aan de opticiens voor te behouden, is een dergelijke belemmering gerechtvaardigd uit hoofde van de bescherming van de gezondheid en het leven van personen, in de zin van artikel 36 van het Verdrag, en uit hoofde van dwingende vereisten verband houdend met de bescherming van de consumenten.

5. De *Griekse regering* verklaart, dat de nationale regeling ter zake betrekking heeft op de voorwaarden waaronder het beroep van opticiens wordt uitgeoefend. Zij definieert de bekwaamheden vereist voor de beoefenaars van dat beroep zodanig, dat dit op een onpartijdige wijze kan worden uitgeoefend, dat wil zeggen zonder dat ten aanzien van de gedistribueerde produkten enige beperking of discriminatie die nationale produkten bevoordeelt boven die van communautaire herkomst, teweeg wordt gebracht.

De Griekse regering is van mening, dat deze regeling ten doel heeft te voldoen aan dwingende vereisten, in dier voege dat zij beoogt de bescherming van de consument en tegelijkertijd die van de gezondheid van personen te verzekeren. Immers, deze criteria van beroepsdeskundigheid die gelden voor de uitoefening van het beroep van opticiens, zoals zij zijn vastgesteld, zijn de minimumvoorwaarden om op adequate, verantwoorde en doeltreffende wijze te voldoen aan de eisen van de consument ter zake, en dragen anderzijds duidelijk bij aan de bescherming van de volksgezondheid in dier voege, dat zij ook de minimumvoorwaarden scheppen voor de opleiding en de beroepservaring, die onontbeerlijk zijn voor degene die gebreken van het gezichtsvermogen in alle veiligheid en zonder gevaar voor de patiënt moet herstellen of behandelen.

Tegelijkertijd is naar de mening van de Griekse regering duidelijk, dat voor zover deze regeling minimumvoorwaarden schept die vooraangaand kunnen worden gesteld aan degenen die, in alle veiligheid en zonder gevaar, de betreffende beroepen moeten kunnen uitoefenen, zij niet kan worden geacht het evenredigheidsbeginsel te schenden, aangezien er geen minder restrictieve regeling bestaat die daarvoor in de plaats zou kunnen komen. Daarom kan men niet zeggen, dat zij

onder welke gezichtshoek dan ook onverenigbaar is met het gemeenschapsrecht, dat op dit punt geen harmonisatierichtlijnen kent.

De Griekse regering geeft derhalve in overweging de prejudiciële vragen te beantwoorden als volgt:

„Indien artikel 30 van het Verdrag aldus wordt uitgelegd, dat het van toepassing is op de verkoop van contactlenzen en aanverwante produkten, onderworpen aan gelijksoortige voorwaarden als die gesteld door de artikelen 505 en 508 van de Code de la santé publique, die enkel aan houders van het diploma van opticiens de verkoop van optische en corrigerende glazen voorbehouden, dan is deze regeling volstrekt gerechtvaardigd door dwingende vereisten betreffende de bescherming van de consumenten en betreffende de volksgezondheid, zoals genoemd in artikel 36 van het Verdrag.”

6. De *Commissie* is van mening, dat het niet mogelijk is in deze zaak onderscheid te maken tussen contactlenzen en verwante produkten, want hoewel het gaat om verschillende produkten, zijn zij bij hun verhandeling te zeer met elkaar verbonden om onderworpen te zijn aan een verschillend juridisch regiem. De aanpassing van de lenzen impliceert immers noodzakelijkerwijs een instructie in het gebruik van de voor hun reiniging bestemde produkten.

Volgens de Commissie is voorts de redenering van het Hof in zijn rechtspraak met betrekking tot het monopolie van de apothekers van toepassing op het onderhavige monopolie van de opticiens ter zake van de verkoop van contactlenzen. Artikel 30 van het Verdrag is derhalve op deze wettelijke regeling van toepassing.

Met betrekking tot artikel 36 van het Verdrag herinnert de Commissie eraan, dat, in afwijking van het beginsel van het vrije goederenverkeer, deze bepaling uitzonderingen schept wanneer beperkingen van invoer, uitvoer of doorvoer gerechtvaardigd zijn om redenen van openbare zedelijkheid, openbare veiligheid en bescherming van de gezondheid of het leven van personen.

Deze verboden of beperkingen mogen echter geen middel tot willekeurige discriminatie noch een verkapte beperking van de handel tussen de Lid-Staten vormen. Wat de gezondheid en het leven van personen betreft, is het aan de Lid-Staten om te beslissen op welk niveau zij deze bescherming willen verzekeren en hoe strikt het toezicht is dat zij willen uitoefenen. Die maatregelen moeten echter noodzakelijk zijn voor een doeltreffende bescherming en zij vallen niet onder de afwijking van artikel 36 van het Verdrag indien de bescherming van de gezondheid bereikt kan worden door maatregelen die een minder beperkende werking hebben op de communautaire handel.

Voor de Commissie is de verplichte tussenkomst van een specialist bij de aflevering van contactlenzen gerechtvaardigd door de bescherming van de gezondheid. De verkoop van deze prothesen door een gediplomeerd persoon zorgt voor een juist gebruik van de lenzen. Bovendien is een monopolie enkel voor een oogarts voor het aanbrengen van de lenzen niet voldoende om het risico te vermijden, dat de patiënt die de lenzen over de post heeft ontvangen, nalaat om bij de oogarts terug te komen voor de aanpassing ervan.

Naar het oordeel van de Commissie is deze beperking van het vrije verkeer van contact-

lenzen en verwante producten overigens niet discriminerend, omdat zij van toepassing is op alle lenzen en niet alleen op die welke afkomstig zijn uit andere Lid-Staten. Zij is ook niet onevenredig met het te bereiken doel, te weten de bescherming van het gezichtsvermogen van personen. Het is trouwens moeilijk om een middel tot effectieve bescherming van het gezichtsvermogen van personen te bedenken dat minder restrictief voor de handel is dan de tussenkomst van een specialist. De nationale maatregel wordt dus gerechtvaardigd door het vereiste van bescherming van de volksgezondheid als bedoeld in artikel 36 van het Verdrag.

De Commissie geeft derhalve in overweging de gestelde vragen te beantwoorden als volgt:

- „1) Artikel 30 van het Verdrag is van toepassing op een wettelijke regeling die aan opticiens een monopolie toekent voor de verhandeling van contactlenzen en aanverwante producten, doordat dit monopolie de verkopen kanaliseert en de mogelijkheden van verhandeling van geïmporteerde producten ongunstig kan beïnvloeden en aldus een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking in de zin van artikel 30 van het Verdrag kan opleveren.
- 2) Een dergelijke regeling is niettemin gerechtvaardigd op basis van de afwijking met betrekking tot de bescherming van de volksgezondheid bedoeld in artikel 36 van het Verdrag.”

M. Díez de Velasco
rechter-rapporteur